

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. Quid Contemplatio infusa & supernaturalis sit, fusiùs explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

mus in contemplationem affurgit. sic ille. Quare D. Thomas 2. 2. q. 180. art. 3. & 6. mentio cenlet contemplationem esse actum simplicem sine discursu, supponere tamen discursum sive meditationem. loquitur de acquisita contemplatione per discursum comparata: humana enim mens nisi divinitus adjuvetur, non attingit cognitionem veritatis, nisi per discursum prius incedat.

Actus igitur contemplationis acquisitæ & Christianæ, ut in plurimum est actus elici us vel à virtute fidei, vel deductus ex principis fidei. Transfert, inquit S. Augustinus lib. Meditationum cap. 27. & transcendat omne quod creatum est curat, & ascendat velociter, & pertranscat, & in eum qui creavit omnia, quantum potest, oculos fidei dirigat. Hæc Aug. istius. Sæpe tamen contemplatio non versatur immediate circa fidei veritatem, in se revelatam, sed potius ex revelatione de iustitiam, & tunc dicitur. sensus Theologicus; qui quæ in se non si de fide, habet tamen in se certitudinem non parvâ.

Illud quoque anima dicitur quæ sit, quod quæmadmodum meditatio transit in contemplationem, ita cum contemplatio frequenter exercetur, transit in habituales & promptam divinorum inspectionem, sicut quæ non raro mens contemplationi affectu divinis inspirationibus illustrari, ac in insulam & supernaturalem converti. Quomodo vero contemplatio acquisita & supernaturalis se invicem differant, inferius, DEO dante, dicemus.

Contemplatio hæc, quam acquisitam vocamus, continuis meditationibus acquiritur, ac eisdem conservatur facili, & quæmadmodum nullus etiam sine miraculo potest perfectam contemplationem sine meditationis exercitio comparare, (Gerson teste Tom. 3. Tractat. de medit. confid. 7.) ita nec illam sine meditatione conservare. Et licet meditatio sit valde laboriosa & difficilis, acquisitio vero semel contemplationis habitu, tunc facilis redditur contemplatio, ut idem Auctor 3. Tom. Tract. de mystic. Theol. confid. 24. scribit: cunctis: Contemplatio facilitatem habet, tum ex habitibus per meditationem acquisitis, tum propter abstractionem, separationem intelligentiæ a sensibilibus; tum sepius propter divine gratiæ collustrationem in divina spectacula subleventem. Meditatio nimirum si debite fiat, transit in contemplationem, sicut cogitatio in meditationem. Facta enim sedula inquisitione veritatis, denudatus in super per vehementis circumstantiis, generatur habitus ex frequentatione, deperatur lumen intelligentiæ, sitque lucidius quanto est tenebrositati sensus cogitationis impermixtus.

Deinde Gerson ex mente D. Augustini de Trinitate, docet, contemplantem esse similem homini in excelsu montis cacumine residentis, quod nec nubes, nec venti attingunt; idem ibi liberius oculos poterit circumagere, & ad serenam solis jubar extendere, ob celi puritatem, & tranquillitatem regionis; nam quamvis mens licet in arce intelligentiæ sine lapsa ad inferiora morari, libero intuitu poterit divinas perfectiones contemplari. Præterea homo ille, qui in excelsu montis cacumine residet, non solum superiora, sed etiam quæ subius se sunt, libere rimetur; nam fixa mentis acie contemplans, liberius & parius perspicit, quæ aguntur in potentiis sensibus, & inquisitionibus rationis, quam qui cogitans sedet & meditans; hi enim phantasmatum turbulentiā patiuntur, à quibus ille liber existit. Ex his patet, nihil esse dulcius oculis contemplationis, ejus tamen acquisitionem constat esse difficillimam.

Thom. à Iesu Opus. Tom. II.

Demum infructuosam eam meditationem debemus facili extimare, quæ in contemplationem, meditationem illius est finis, non transierit enim tunc sicut via sine termino, navigatio sine portu, corpus sine anima. Quare qui desiderio contemplationis flagrat, pius & continuus insistat meditationibus, quibus meditis ad contemplationis montem facile perveniat.

De contemplationis acquisitæ subiecto, causis, effectibus, aliisque circumstantiis in fine hujus Libelli disseremus; seorsim enim utriusque contemplationis, infusa & acquisitæ, in his & multis aliis eadem est ratio.

CAPUT IV.

Quid Contemplatio infusa & supernaturalis sit, fusius explicatur.

SANCTVS Bonaventura Itiner. 3. aternit. dist. 2. contemplationem supernaturalem in hunc modum describit: Contemplatio est actus intellectus non impediti, gratia sanati, in aterna spectacula directi, cum admiratione suspensi. hæc ille. Quæ definitio, ut ipse taceat ibidem, contemplationem secundum potissimum ejus statum, hoc est, supernaturalem & perfectam, comprehendit. Bernardus lib. de scala claustr. contemplationem infusam videtur describere, eundem autem: Contemplatio est mentis in DEVM suspensa elevatio, aterna dulcedinis gaudia degustans. Richardus de S. Vict. lib. 1. de contemplat. c. 8. contemplationem in hæc verba definit: Contemplatio est libera mentis perspicacia, in sapientia spectacula cum admiratione suspensa. Hanc vero Richardi descriptionem S. Bonaventura ubi supra dist. 2. latissime explicat. Illud vero clare ex hac definitione constat, in ea contemplationem supernaturalem, prout est actus doni sapientiæ, describi, ut constat ex illis verbis, in sapientia spectacula.

Hæc sunt & alia, quæ tam Patre, quam Auctores alii de contemplatione docuerunt: nos vero universaliorem & clariorem definitionem supernaturalis contemplationis inquirentes, ita existimavimus describendam: Contemplatio est Deitatis summa, vel ejus effectuum prompta, perspicax, sive clara cognitio, ab intellectu, vel à sapientiæ dono procedens. Hæc autem contemplationis infusæ descriptio latissime patet, omni quæ supernaturalis contemplationis genus sub se comprehendit, tam perfectum quàm imperfectum, tam infimum quàm summum pettingens gradum.

Sed ut hæc definitio plenius perspicatur, singulas partes exolicare decrevimus. Id vero ut convenientius prosequamur, breviter doni sapientiæ & intellectus discrimen prænotare oportebit. Explicuimus in Libro de orat. supernaturali, donorum Spiritus sancti operationes, earum inter se distinctionem & proprietates; nunc salius aliquantulum doni intellectus & sapientiæ divinas operationes attingemus; pender enim ex hoc supernaturalis contemplationis exacta ac perfecta cognitio.

In primis intellectus & sapientiæ dona directe pertinent ad vitam contemplativam: nam à DEO donum intellectus idem infunditur intellectui humano, ut per illud mysteria fidei subtilius apprehendat, & in eorum interiora penetret. Differunt autem intellectus & sapientiæ, ut egregie adnotavit D. Bonaventura Tom. 1. de don. Spiritus sancti, cap. 5. quia intellectus est cognitio speculativa, & quasi

H 3

quali

2. *part.*
Summa
Theol.
mystic.
nost. Philo.
ippo.
Tract. 3.
Disc. 1.
 & 3.

quasi per visum; sapientia verò est cognitio experimentalis & practica, & quasi per gustum: & ideo superior est sapientia, quia intellectus tantum dicit cognitionem, vel visionem; sapientia supra cognitionem dicit delectationem. Et infra additur: *Summa huius differentia est, quod donum intellectus est proprie penetrativum, sed donum sapientia est proprie saporativum.*

Deinde intellectus donum, non solum divina attributa (quæ sub sensibilibus creaturæ cortice Italorum oculis absconduntur) sed etiam, quæ sub Scripturæ, mysterium Fidei, ac Verbi incarnati velamine latent, ita percipit, ita te intuetur. Imò DEUM ipsum in seipso, hoc lumine intellectus defecit mentes, quantum in hac mortali vita permittitur, contemplatur ac videt, juxta illud Matthæi 5. Beati mundo corde, quoniam ipsi DEUM videbunt. Ac demum nihil est ex aliis, quæ supra, quæ intra, ac quæ infra nos sunt, quæ intellectus noster illustratus hoc Spiritus sancti dono non penetrat, ac ad contemplationem deducit, ut sequenti Libro ex D. Thomæ & aliis differemus.

Unde objectum huius nobilissimi doni intellectus est quodcumque ens, sive creatum, sive increatum, quatenus in ipso vel per ipsum DEUM, vel quæ DEI sunt, luminis supernaturalis acuminem possunt intueri. Sapientia verò principale & primum objectum, teste D. Bonaventura *Itiner. 3. atern. dist. 2.* est ipse DEUS, sub ratione quæ verum, excitativum, sicut voluntati ad eum saporosam delectationem. Et ideo actus sapientia est contemplari DEUM non quocumque modo, sed cum dilectione, ac cum quadam suavitate experimentalis in affectu. Hæc ille.

Constat igitur ex his Primò, contemplationem supernaturalem non tantum ad donum sapientia, sed ad intellectus donum pertinere. Secundò, dari posse aliquando supernaturalem contemplationem, ab intellectu dono promanantem, quæ saporosa illa sapientia delectatione caret: sunt enim operationes istorum donorum distinctæ ac separata, & ideo operationes, quæ ad intellectus donum spectant, contingere possunt absque sapientia doni in illis; sapientia verò raro sine prævia doni intellectus manu ductione inveniri queat: habent enim se veluti includens & inclusum, nam quid aliud est sapientia donum, quam illa clara & affectuosa DEI cognitio, divino illo sapore & experimentalis gustu conspersa?

Quare minus aptè, tam antiqui, quam recentiores Scriptores contemplationis supernaturalis intuitum sapientia dono adscripserunt, nisi eorum mentem eam fuisse interpretemur, contemplationem supernaturalem non absolute & in genere definire voluisse, sed tantum secundum ejus præstantissimum & perfectissimum gradum. In quo sensu D. Bonaventura ubi supra dist. 2. in princ. Richardi definitionem est interpretatus: est enim contemplatio, quæ ex sapientia dono secundum supremum ejus gradum dimanat, inter omnes nobilissima: nam in hoc dono, sicut & in aliis, sunt tres gradus, infimus, medius, & supremus; quibus major aut minor contemplationis nobilitas ac excellentia respondet, ut si DEUS dederit, sequenti Libro exponemus.

Congruè igitur in definitione contemplationis eam, vel ab intellectu, vel à sapientia dono, ut in plurimum proficere adnotavimus, ut illa distinctione omne supernaturalem contemplationis genus comprehenderemus: prætermittimus tamen scientiam donum, quia hoc ad proximum potius, quam ad theoriam dirigit.

Consultò præterea illam ab aliis Auctoribus

particulam, cum admiratione suspensa, adduci solitam prætermittimus: quia quamvis frequenter contemplationem admiratio sequatur, maxime cum in spectacula æterna per affirmativam DEI cognitionem assurgimus; ea tamen DEI contemplationem, quæ per negationem DEUM agnoscit, quæ sine phantasmate, aut saltem levissima eorum admiratione fit, & quæ pura contemplatio nuncupatur, aut secundum alios *modi* nescit, admirationem si vestigium ignorat. Nam si ea aliquando ad eam concendit puritatem, ut vix ipsius intellectus operatio percipitur, quæ ratione contemplatur ea abstractione consociatur, ac à phantasmate elongatur, admirationem sentiet aut stuporem.

Præterea, quia assueti alii, ipsius contemplationis gradui, ut experientia ipsa docet, quamvis in principio admirationis veritatis inspecta non sint certæ, illa tamen novitate transita, transit etiam non raro admirationis affectus. Demum in dejectione contemplationis non inconsulto additur, *prompta, perspicax, & clara cognitio ad omni intellectus, sive sapientia dimanans*; ut contemplationem acquiescentiam excluderemus, quæ præterquam ab habitu prædictorum donorum non dimanat, non in promptè, perspicaciter, aut clarè ad divinorum intuitionem assurgit. Nam illa meditatione præmissa, quasi quibusdam discursibus, ac spiritibus gressibus ad veritatis aspectum non sine labore concendit: hæc verò quasi in ictu oculi omnia creata transcendens, supra Divinitatis montem à DEO ipso rapitur. Deinde si aliquando in contemplatione acquisita ex habitu comparato prompta ac facilis elevatio ad æterna contingat, adhuc non ita promptè, ut cum supernaturali elevatione possit comparari: præterea illa in æternis diu non figitur, nec quæ divina sunt, ea plenitudine ac emmentia intuetur aut degustat, quæ hæc quæ supernaturalis est contemplatio solet præstare. Demum in illa homo proprio assurgit labore, ac propriis pedibus gradibus divina arcana perlustrans, ac illam contemplationis mysticam ingrediens supernaturali verò qualis quibusdam contemplationis sursum velocissimè à Spiritu divino ad ea quæ DEI sunt intuenda elevatur: plenius vero sequenti Cap. inter has duas contemplationes distinctis rationes alias prosequemur.

Illud etiam obiter vult prætermittam, in hac tractatione indistinctam de contemplatione supernaturali, prout à dono intellectus, sive sapientia procedit, à nobis fote differendum. Nam quamvis, si speculative, sive metaphysice, ut dici solet, loquamur, doni intellectus operatio à sapientia operatione differat: tamen doni intellectus intuitus sine aliquo sapore ac delectatione invenitur: ad mensuram enim divinæ & supernaturalis cognitionis regulariter affectuosa ac saporosa consequitur prægustatio.

Præterea cum contemplatio supernaturalis dupliciter etiam contingat altera, quæ DEUM per viam positionis; altera, quæ per viam negationis divinam ingrediendo caliginem contemplatur (de quibus latius infra differemus) tam huius, quam illi præscripta definitio congruit.

Hæc denique contemplationis definitio communis est omnibus supernaturalis contemplationis gradibus, infimis, mediis, & supremis, nempe incipientibus, proficientibus, & perfectis; seu purgativæ, illuminativæ, & unitive gradibus; quare aliis convenientior, universalior, & clarior nobis visa est.

CA.

Duplex
contem-
plationis
genera.